

STUDEREN IN TIJDEN VAN CORONA

Vrijwel alle geneeskundestudenten hebben studieproblemen ondervonden tijdens de coronacrisis, zo blijkt uit een enquête van De Geneeskundestudent. Toch zijn er onderling grote verschillen.

In maart van dit jaar werden vanwege de coronapandemie alle coschappen abrupt stilgelegd en kon fysiek onderwijs niet meer plaatsvinden. In korte tijd werd geprobeerd het onderwijs waar mogelijk te digitaliseren maar dit bleek niet altijd even makkelijk. In april heeft De Geneeskundestudent een enquête uitgezet om onder andere in beeld te krijgen waar studenten tegenaan lopen. De enquête is door 2570 geneeskundestudenten ingevuld en de resultaten zijn verwerkt in een rapport. De resultaten waren opvallend, genoeg reden om eens in gesprek te gaan met geneeskundestudenten: hoe hebben zij de crisis tot op heden ervaren?

Onlineonderwijs

In de bachelor bleek dat er relatief snel met alternatief onderwijs kon worden gestart. Opvallend is dat met name studenten uit Nijmegen tevreden zijn over de kwaliteit van het online-onderwijs. Toch neemt dit niet weg dat de opleiding veranderd is. We spraken Julia (tweedejaars, Nijmegen) hierover. 'Ik mis het sociale aspect van de studie heel erg want dat geeft juist extra motivatie. Ook zijn het juist de patiënten van wie je zaken leert die niet in de boeken staan.'

Hanne-Esther (eerstejaars, UvA) vertelt over het online-onderwijs: 'Ik vind het lastig om geconcentreerd te blijven vanuit mijn studentenkamer, de stof is voor mij zo moeilijker op te nemen.'

Ook masterstudenten ervaren de nodige gebreken van het

1. Het volgen van online onderwijs door bachelorstudenten en de tevredenheid hierover

UNIVERSITEIT	Volgt online onderwijs	Tevreden over online onderwijs	Tevreden over toetsing*
Universiteit van Amsterdam	93,2%	83,8%	59,6%
Vrije Universiteit Amsterdam	90,0%	70,0%	50,6%
Rijksuniversiteit Groningen	65,8%	82,3%	68,0%
Universiteit Leiden	93,7%	71,4%	29,6%
Universiteit Maastricht	93,0%	71,0%	48,9%
Radboud Universiteit Nijmegen	86,6%	90,0%	85,7%
Erasmus Universiteit Rotterdam	92,9%	71,8%	40,8%
Universiteit Utrecht	88,3%	88,0%	65,9%

De respondenten die ingevuld hebben dat de toetsvorm (nog) onbekend is zijn buiten beschouwing gelaten.

'IK MIS HET SOCIALE ASPECT VAN DE STUDIE HEEL ERG'

online-onderwijs, waaronder Tijmen (zesdejaars, Nijmegen): ‘Discussies verlopen online niet goed en dat is jammer, want juist die discussies kunnen veel toevoegen.’

Uit de enquête van De Geneeskundestudent blijkt dat dit niet de enige problemen zijn die studenten ervaren. Het ontbreken van vaardighedenonderwijs (30,2%), onduidelijke leerstof (25,2%) en verouderde colleges (18,0%) worden ook veelvuldig genoemd. Niet op elke universiteit valt fysiek onderwijs uit. Bijvoorbeeld bij Kim (eerstejaars, Maastricht): ‘Ik heb redelijk wat fysiek onderwijs, dus ik heb eigenlijk niet het idee dat ik veel mis.’ Ook voor masterstudent en coassistent Tijmen (zesdejaars, Nijmegen) is er weinig veranderd, op de 1,5 meter en beschermingsmiddelen na. Een andere kant van de huidige coschappen wordt belicht door Iris (vierdejaars, Maastricht), zij vertelt: ‘Operaties draaien normaal, maar preoperatieve screening en poli’s worden veelal telefonisch gedaan. Hierdoor kunnen wij er als co’s niet bij zijn en zien we zelf weinig waardoor we minder kunnen oefenen.’

Uitstel of afstel van coschappen

Het probleem waar de meeste studenten (41,2%) tegenaan lopen is het uitstel of afstel van coschappen. Voor een deel van de masterstudenten geldt dat er geen alternatief onderwijs werd aangeboden of dat dit erg lang op zich liet wachten. Sommige studenten hebben ervoor kunnen kiezen om deze tijd in te vullen met bijvoorbeeld het starten met de wetenschappelijke stage. Bern-Jan (vijfdejaars, Utrecht) is een van hen: ‘In augustus heb ik mijn laatste coschap afgerond. Mijn volgende coschap is uitgesteld met zes maanden. Gelukkig heb ik in die tijd mijn wetenschappelijke stage mogen doen en mag ik eerder beginnen met jaar 6, waardoor mijn studievertraging beperkt blijft tot enkele weken.’ Pascale (vijfdejaars, UvA) vertelt daarentegen dat eerder starten met haar wetenschappelijke stage voor haar geen optie was, al had dit haar een goede invulling geleken voor de vrijgekomen tijd. Het blijkt dat niet alle studenten mogelijkheden hadden om zelf invulling te geven aan hun corona-onderbreking.

Angst voor coronadiploma

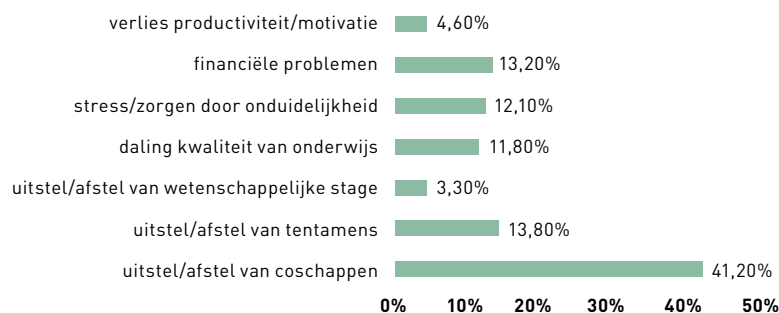
Door de studievertraging vindt ongeveer de helft van alle geneeskundestudenten dat de bestaande coschappen ingekort of zelfs deels afgeschaft mogen worden. In Groningen heeft men geprobeerd de vertraging te beperken door verplichte coschappen in jaar 4 en 5 te minderen. Toch kan ook daar vertraging niet voorkomen worden. Cristian (vijfdejaars, Groningen) vertelt hierover: ‘Ondanks de bewonderenswaardige inspanningen van de opleiding en medezeggenschap worden masterstudenten geneeskunde hard geraakt door de coronacrisis. Niet alleen omdat zij in de frontlinie werken, maar ook omdat zij voor de voltooiing van hun opleiding bij uitstap van klinische expositie afhankelijk zijn. Dit valt niet te compenseren met online-onderwijs.’

Dit is echter niet de enige reden om te pleiten voor het níet inkorten van coschappen. Uit de enquête blijkt dat veel studenten bang zijn voor een gebrek aan kennis, praktijkervaring en arbeidsoriëntatie wanneer de coschappen zouden worden ingekort. Daarnaast heerst er onder studenten de angst een ‘coronadiploma’ te behalen en daardoor met een achterstand te beginnen aan de zoektocht naar een eerste baan. De Geneeskundestudent pleit ervoor dat universiteiten en beleids-

2. Het tijdelijk stopzetten van coschappen, de mogelijkheid tot het volgen van alternatief onderwijs en tevredenheid hierover

UNIVERSITEIT	Coschappen stopgezet	Alternatief onderwijs	Tevredenheid alternatief onderwijs
Universiteit van Amsterdam	96,6%	26,3%	60,0%
Vrije Universiteit Amsterdam	90,3%	30,0%	51,1%
Rijksuniversiteit Groningen	86,5%	28,3%	88,2%
Universiteit Leiden	90,3%	3,0%	60,0%
Universiteit Maastricht	77,6%	52,9%	42,4%
Radboud Universiteit Nijmegen	97,3%	58,0%	48,6%
Erasmus Universiteit Rotterdam	93,6%	5,3%	n.v.t.
Universiteit Utrecht	99,2%	24,4%	89,5%

Problemen waar geneeskundestudenten tegenaan zijn gelopen

makers hier rekening mee houden om toekomstige kansen op de arbeidsmarkt voor deze studenten niet te verminderen.

Het is overduidelijk dat het merendeel van de geneeskundestudenten problemen heeft ondervonden van de maatregelen rondom de coronacrisis. Voor de een is dit het gemis aan fysiek onderwijs gedurende de bachelor, voor de ander financiële onzekerheid of angst voor een ‘coronadiploma’ door het al dan niet inkorten van de coschappen. Gelukkig zijn ook veel studenten tevreden met de alternatieve vormen van onderwijs die aangeboden zijn. We hopen dat universiteiten met elkaar en met studenten in gesprek zullen blijven gaan, want er valt nog genoeg van elkaar te leren. We wensen iedereen veel succes met hun studie in deze bijzondere tijden en hopen dat we er samen het beste van kunnen maken.

In dit artikel zijn gegevens gebruikt uit het onderzoeksrapport Gevolgen van de coronacrisis voor geneeskundestudenten, opgesteld door De Geneeskundestudent. Het volledige rapport met aanbevelingen is te vinden op de website van De Geneeskundestudent.

Luister verder met de Artsen Podcast

Wat betekent de Coronacrisis voor onze toekomst? En wat kunnen we van die eerste maanden leren nu de ziekenhuizen opnieuw steeds voller komen te liggen en de reguliere zorg weer deels wordt afgeschaald? De Geneeskundestudent te gast bij de Artsenpodcast. Luister de uitzending via: knmg.nl/artsenpodcast